

Vaikea tausta – Puhetta aikuisten oppimisesta podcast, jakso 1

Puhetta aikuisten oppimisessä podcastissa Turun AKK:n markkinointikoordinaattori Heidi Jaarinen ja opinto-ohjaaja Mia Ranne keskustelelevat aikuisten oppimiseen liittyvistä asioista, joita tulee esille esimerkiksi opiskelua pohdittaessa tai opiskelujen aikana.

Podcastin ensimmäisessä jaksossa aiheena on vaikea tausta. Jaksossa on case-esimerkkinä anonyymi opiskelijatarina Turun AKK:sta, jonka kautta asiaa käsitellään. Opiskelijalla on taustallaan oppimisvaikeuksia, jotka alkoivat jo alakouluiässä. Vaikeudet oppia veivät motivaation koulunkäyntiin ja muistot peruskoulusta eivät ole kultaiset. Vanhemmat eivät tukeneet ja tie vei väärin kaveripiireihin. Sittenkin keskeytyi myös ammatilliset opinnot ja opiskelu tuntui turhalta, kun ei oppinut mitään. Nyt kaikki on kuitenkin hyvin, ammatillinen tutkinto on suoritettuna ja opiskelija on vakituisessa työssä. Kuuntele onnistumistarina podcastin ensimmäisestä jaksosta, jossa keskustellaan myös siitä, minkälaisia haastavia taustoja opiskelijoilla ilmenee ja millaista tukea niihin on saatavilla.

Äänitteen kesto: 22 minuuttia 39 sekuntia

HJ = Heidi Jaarinen (juontaja)

MR = Mia Ranne (juontaja)

O = Anonyymi opiskelija, jakson vieras

(Podcastin tunnusmusiikki alkaa soida)

HJ: Mä olen Heidi Jaarinen, Turun AKK:n markkinointikoordinaattori.

MR: Minä olen Mia Ranne, Turun AKK:n opinto-ohjaaja.

HJ: Tämä on Puhetta aikuisten oppimisestä -podcast, tervetuloa mukaan!

(Tunnusmusiikki hiljenee)

HJ: Tänään me keskustellaan Mian kanssa vaikeasta taustasta ja siitä, miten siitäkin huolimatta on suoritettu se ammatillinen tutkinto. Ja me just Mian kanssa pohdittiin sitä, että tänne Turun AKK:hon meillä ei ole mitään keskiarvorajaa vaan me otetaan tänne kaikki, jotka on kiinnostuneita kehittämään sitä omaa ammatillista osaamista. Eli me annetaan kaikille mahdollisuus ja halutaan auttaa kaikkia, eikö vaan Mia?

MR: Kyllä. Meillä on siis halu auttaa ja toivotaan, että opiskelijat saavat onnistumisen kokemuksia koulutuksen aikana. Ammatillisen kasvun lisäksi, parhaassa tapauksessa myös se, että ihmisenä tulee kasvua ja kehitystä.

HJ: Just näin. Tavallaan siitä taustasta riippumatta annetaan kaikille mahdollisuus.

MR: Kyllä.

HJ: Meillä on myöskin tänään mukana tällainen opiskelijatarina, missä on nimenomaan ollut oppimisvaikeuksia ja muita haasteita siinä elämän varrella. Mutta on kuitenkin sitten onnistuttu ja suoritettu se tutkinto. Kuunnellaan myöskin tämä tarina tänään ja pidetään tätä vähän tämmöisenä niin kuin case-esimerkkinä, minkä kautta nyt sitten käsitellään tätä asiaa. Mut Mia sä kun olet täällä AKK:ssa opinto-ohjaajana, niin kuinka yleisiä nää on tämmöiset haastavat taustat opiskelijoilla?

MR: No kyllähän ne on yleisiä. Voisi ajatella, että jokaisessa opiskelijaryhmässä on henkilöitä, joilla on ollut hankalaa, hankalia elämäntilanteita tai vaiheita elämässä.

HJ: Joo. Jos mietitään nyt yleisesti. Mitkä on tämmöisiä yleisimpiä, mitä esiintyy?

MR: No yleisimpiä voi olla ehkä se, että on keskeytyneitä opintoja. Ei ole saanut opiskelua suoritettua, tai voi olla useampiakin keskeytyneitä opiskeluvaiheita elämässä. Oppimisvaikeudet, diagnosoidut

erilaiset sairaudet. Kuin myös sitten tarkkaavaisuuteen, keskittymiseen, hahmottamiseen liittyvät ongelmat. Erilaiset elämänhallintaan liittyvät taidot tai niiden puute. Ja niihin sitten koitetaan antaa täällä meillä jokaiselle opiskelijalle ohjausta ja tukea. Huomioidaan jokainen opiskelija yksilönä.

HJ: Eli kuitenkin tulee niin monesta taustasta opiskelijoita meille ja on varmasti niitäkin, jotka ei niinku tarvii mitään ohjausta ja sitten toiset tarvii enemmän, eikö vain?

MR: Joo kyllä, elikkä joku opiskelija pärjää... suorittaa opintonsa niin, että... hyvin itseohjautuvasti, itsenäisesti ilman sen suurempaa tuen ja ohjauksen tarvetta. Kysyt noista erilaisista haastavista elämäntilanteista tai taustoista niin, kyllähän sitten löytyy vielä niinku henkilöitä, joilla on hankalia päihdetaustoja tai kenties vaikka tilanteita, että on joutunut elämässään olemaan vankilassa tai ylipäätään syrjäytymiseen liittyviä seikkoja. Joista sitten esimerkiksi voi olla vaikka pitkäaikaistyöttömyys yhtenä.

HJ: Joo. Ja siitähän meillä on ihan oma jaksokin. MR: Niinpä. HJ: Eli pitkäaikaistyöttömyydestä ja siitä, miten siitä sitten siirtyy sinne opiskelemaan. Mut tosiaan paljon erilaisia taustoja ja varmaan niinku elämässä tapahtuu kaikennäköistä, jotka voi aiheuttaa traumoja ja tämmösiä mitkä edelleen vaikuttaa siihen opiskeluun esimerkiksi.

MR: Ja jotenkin me helposti kuljetetaan niitä vanhoja traumoja, taustoja, hankaluuksia mukaanamme. Elikkä toivotaan kyllä, että sitten opintojen aikana pystyy päästämään niistä irti ja nauttimaan opiskelusta täällä meillä.

HJ: Kyllä. Eli tavallaan ei ole pelkästään se opiskelu, vaan myöskin tuetaan kokonaisvaltaisesti sitä koko ihmisen kasvua niin sanotusti.

MR: Niin ja parhaassa tapauksessa niin lopputulos siinä sitten koulutuksen päättyessä on ihan... Jos ei nyt ihan käsinkosketeltavaa niin selkeästi näkee sen kasvun mikä ihmisessä on tapahtunut koulutuksen aikana.

HJ: Tottakai se on hienoa nähdä se oman työn tulos niin sanotusti ja kokea se onnistuminen, puolin ja toisin.

MR: Niinpä.

HJ: Joo. Mut hei kuunnellaan tähän kohtaan nyt meidän opiskelijatarina, se tausta eli mistä on lähdetty liikkeelle.

(Jakson vieras liittyy lähetykseen)

MR: Kerro hei, että miten sulla on mennyt peruskoulussa? Alakoulussa ja sitten yläkoulussa?

O: Niin no... Mun oppimisvaikeudet alko jo kolmasluokalla. Ja siit rupes jo romantamaan toi kiinnostus kouluun. Mut sitku mä kävin ala-asteen tuol mettän keskellä, 1-6 luokka. Sit sieltä lähettiin yläasteelle Turun keskustaan niin se oli aika iso asia murrosikäselä.

MR: Tuliko sulle uusia kavereita? Tuliks sul ehkä, et sä näit, et tavallaan se sun... Se maailma, missä sä olet ennen ollut niin se onkin ollut aika sellainen turvallinen ja lapsenomainen ja nyt tuli paljon erilaisia vaihtoehtoja?

O: Juu, siis niin paljon kaikkea uutta tuli tuolla Turun keskustassa. Siihen nähden mitä on siel mettän keskellä tottunut näkemään. Ja sit siitä jokainen valitsee oman polun et mihin lähtee menemään.

MR: Valitsitko sä sun mielestä vähän väärän polun?

O: Juu.

HJ: Ja varmaan siinäkin se kavereiden paine tossa iässä on myös merkittävässä asemassa.

O: No juu... Siinä meidän ala-aste luokka niinku hajoitettiin kun menttiin yläasteel. Just kun jotkut halus mennä eri painotteisille luokille sun muuta niin siinä tuli niinku konaan uus luokka ja kaikki.

(Heidin ja Mian osuus jatkuu)

HJ: Tässäkin tarinassa me nyt mielenkiintoisesti kuultiin just se, että miten ne oppimisen vaikeudet voi lähteä jo sieltä tosi nuoresta.

MR: Niinpä.

HJ: Tässä sanottiin kolmannel luokalla on alkanut ja oli tosi vaikeeta, niin ei varmaan mikään ihme, et se motivaatio on laskenut sit koska se opiskelu on ollut niin vaikeeta.

MR: Ja niitä onnistumisia sieltä opiskelujen kautta ei ole saavutettu ja sul on ehkä jäänyt paljon sieltä joissain aineissa oppimatta. Ja sitten kun sä opit niitä uusia asioita sen vanhan päälle niin se ei olekaan ehkä sitten toteutunut.

HJ: Joo, kyllä. Ja tavallaan jos siellä on se negatiivinen muisto siitä opiskelusta, että se on niin vaikeeta, niin ei varmaan mikään ihme, että on kynnys hakeutua opiskelemaan nyt myöhemmälläkään iällä.

MR: Ja se, että se huono muisto on ehkä niin pitkältä ajalta, että se on sieltä alakoulusta yläkouluun asti. Niin ne hyvät ja onnistumisen muistot, niin niitä ei tuossa nyt juurikaan sitten ollut.

HJ: Just näin ja mielenkiintoinen pointti myöskin toi, että kun nuori ihminen tulee sieltä pieneltä paikalta sitten kaupunkiin yläasteelle, että miten raadollinen sekin kohta siinä voi olla elämässä. Se uusi ympäristö, uudet kaverit ja miten se lähtee sitten sujumaan.

MR: Niin ja mitä sitten siinä tämmösen nivelvaiheen jälkeen, niin mitkä asiat sieltä sitten tulee tälle opiskelijalle tärkeäksi. Eli tässä varmastikin ne kaverisuhteet ja pärjääminen siinä on ollutkin sitten keskiössä.

HJ: Ja tavallaan, että mitä tukea siihen on sitten siinä kohtaa saanut.

MR: Niin siitä tässä ei ollut puhetta. Varmasti voisin kuvitella, että tänä päivänä niin ohjausta ja tukea annetaan niin alakoulussa kuin yläkoulussa.

HJ: Mutta tosiaan, että jos tulee esimerkiksi Turun AKK:hon niin nämä asiat kuitenkin huomioidaan tosi laajalti ja tarpeen mukaan annetaan sitä tukea.

MR: Kyllä. Eliikkä ne tulee ohjauskeskustelujen kautta. Niin kuin tuossa keskenämme puhuttiin, niin täällä meillä opiskelu on aika tämmöinen pajatyöskentelymäistä. Tehdään käsillä ja ei niinkään istuta ja kuunnella jotain teoriaa vaan niitä on sitten satunnaisemmin.

HJ: Et tavallaan jos on se muisto, että mä en ole mikään lukutoukka, että mä en siellä koulussa pärjää... Se saattaa olla monella se muisto siellä, niin tavallaan tänä päivänä se ammatillinen koulutus on hyvin erilaista ja todella käytännönläheistä. Et tavallaan tekemällä opitaan.

MR: Ja kuten tuossa ihan alussa puhuttiin niin, jollakulla voi olla hankaluuksia siinä keskittymisessä ja, että pystyy ylipäättään istumaan pitkiä aikoja paikoillaan. On sitten enemmän se tekemisen meininki se juttu millä opitaan.

HJ: Ja varmaan tommosetkin, jos on jotain tollasia haasteita, niin pystytään sitten täällä räätälöimään sitä opiskelua sen mukaan, jos sulla on vaikea vaikka keskittyä tai näin niin, että sä saat sen oman tilan tai mitä sitten tarvitsetkaan niin pystytään myöskin semmosia huomioimaan.

MR: Kyllä. Huomioidaan siis, jos on hahmottamisen vaikeutta, keskittymisen vaikeutta, niin sitten kouluttajan kanssa käydään läpi ja opiskelijan kanssa näitä asioita ja huomioidaan ne sitten opinnoissa.

HJ: Just näin. Mut et kuunnellaan nyt tähän kohtaan sitten tarinaan jatkoa siitä, että miten sitten kuitenkin päädyttiin, vaikeuksien jälkeen hakeutumaan ammatilliseen koulutukseen.

(Vieraan haastattelu jatkuu)

MR: Kerro vaikka mitä sä teit ennen kuin sä tulit tähän koulutukseen?

O: Mul oli peruskoulu pohjana. Peruskoulusta suoraan Peltolan ammattikouluun, kone- ja metallipuolelle. Siel varmaan puol vuotta. Ja siinä se sitten oli. Ammattistartin mä kävin silloin joskus. Mut sitten ei oo mitään muuta.

MR: Miksi ne opinnot ehkä keskeytyi siellä aiemmassa oppilaitoksessa?

O: Mul on vaikeet käydä koulus ja oppimisvaikeuksia. Ja sit vaan ei koulu kiinnostanut enää, kun ei siit ollu mittää hyötyä.

MR: Miten sä aattelet, miksei siitä ollut hyötyä?

O: No kun ei oppinut mittää, eikä sit kiinnostanut.

MR: Eli kun sulla oli vaikeeta se oppiminen, niin sitten motivaatio laski?

O: Juu.

MR: Sä et nähny oikein, että miten sä voisit tästä jatkaa tai mitä sä saisit tästä irti. Mistä sulle sit lähti kuitenkin tää ajatus tähän koulutukseen hakeutumiseen?

O: No siis...Mul on ollut semmonen tukihenkilö jo jonkin aikaa. Ketä sit vähän tsemppas menemään sitä kultaista keskitietä. Hän sitten tsemppas mua menemään töihin ja yrittää opiskella jottai.

MR: Sul on ollut tällainen tukihenkilö... Onks hän ollut joku sun läheinen vai onks hän ollut jotain muuta kautta?

O: No se oli tuolt NAL-palveluist, en tiedä mikä se oikea nimitys on (Nuorisotasuntoliitto ry). Sielt kautta.

MR: Miten sä sinne hakeudit?

O: Yhen lääkärin kautta.

MR: Voinks mä kysyä, et onks sun vanhemmat ehkä tukeneet sua opinnoissa tai...?

O: Ei yhtään.

MR: Eliikä sä oot ollut aika yksin tän asian kanssa siihen asti, et tällänen tukihenkilö on tullut sulle sitten elämään mukaan?

O: Juu.

(Heidin ja Mian osuus jatkuu)

MR: Niin tästähän me puhuttiin hetki sitten, eli opinnot saattavat olla keskeytyneet tai voihan olla, että useampi opiskelupaikka sitten... tai opinnot ovat keskeytyneet. Ja opiskelija kertoi tässä, että hän ei nähnyt mitään niin kuin hyötyä opiskelulle tai se kiinnostus ja motivaatiokin oli puutteellista. Ylipäättään niinku semmonen näköalattomuus tulevaisuutta ajatellen niin ei pystynyt yhdistämään sitä omaa opiskelua ja tulevaisuutta sitten.

HJ: Niin siellä tuli taas esille se, että ei oppinut mitään niin ei kiinnostanut se koulu, mikä on varmaan tosi luonnollista, että tulee semmonen reaktio siihen.

MR: Kyllä, niin. No sitten upea juttu tämä tukihenkilö, joka tuli hänen elämänsä ja antoi sitten sen alkusysäyksen niinku tälle tulevalle.

HJ: Ja just tää kun hän sano, et vanhemmat ei yhtään tukenut niinku siinä, niin varmasti silläkin on ollut iso merkitys, että sä kamppaillet sen et... Sul on niit oppimisvaikeuksia ja jos kotoa ei tuu sitä tukea niin... Ei varmaan ole helppo tilanne.

MR: Ja voi olla, et tietenkin niinku vanhemmat voi nähdä sen tilanteen sielt alakoulusta asti. Mut nyt tälle opiskelijalle se oikea hetki oli vasta sitten siellä nuoruusvaiheen siellä loppupuolella. Milloin hän olisi tarvinnut sitten enemmän tukea siihen. Nyt onkin sit oikea hetki lähteä kouluttautumaan.

HJ: Just näin. Ja tosi hienoa tosiaan, et hän löysi sit tälläsen tukihenkilön, joka anto sit sen sysäyksen et päätettiin lähteä sitten hakemaan sitä työpaikkaa ja koulupaikkaa sitten sen myötä. Miten tota Mia, miten nää tämmöset käy ilmi, et on näit haasteita? Ei varmaan kauheen helppo oo tulla kertomaan uutena opiskelijana, et hei mul on nyt tällasta. Et miten ne käy niinku ilmi?

MR: No koulutuksen alkuvaiheessa meillä on täällä sellanen... Puhutaan oppistartista ja siellä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opiskelusta ja juuri näistä tuen ja ohjauksen merkityksestä. Ja niiden jälkeen meil on aina sitten henkilökohtainen tapaaminen opiskelijan kanssa. Ohjauskeskustelut, joissa opiskelijat tuovat kyllä aika hyvin esille sen oman elämänkaarensa, mitä ongelmia siellä on ja mitä oppimisen vaikeuksia on saattanut olla tai on edelleen.

HJ: Niin just. Et se ei varmaankaan ole helppo tilanne, mut sit toisaalta, jos avaa näitä tämmösiä asioita sieltä, niin sitten saa tarpeen mukaan sitä tukea myöskin niihin.

MR: Joo, kyllä. Huomaa, että joidenkin opiskelijoiden kohdalla, niin he kertovat mielellään ja helposti siitä mitä on ollut se aikaisempi opiskelu tai haasteet niissä. Mut sitten saattaa olla opiskelijoita, jotka eivät koe sitä ainakaan siellä opiskelujen alkuvaiheessa vielä tarpeelliseksi et kävis niitä asioita läpi. Myöhemmin kyllä.

HJ: Niin se saattaa sit myöhemmin tulla tavallaan vastaan, jos on näitä oppimisen vaikeuksia, niin se opiskelu ei olekaan helppoa sitten. Et tavallaan kannattais ehkä avoimesti kertoa, niin sit saa tarpeen mukaan sitä apua siihen. Tottakai sit opiskelija sen itse päättää, ottaako hän tän avun vastaan, eikö totta?

MR: Kyllä. Juuri näin. Opiskelijan kanssa niistä sitten keskustellaan ja toki se on sitten sitä ohjausväen ammattitaitoakin, että miten me päästään niin haastaviin kysymyksiin käsiksi, jos näin voi sanoa.

HJ: Mut et miten Mia... Mimmonen se tukiverkosto täällä on sitten? Jos aattelee, et oot opiskelijana, niin ketkä kaikki tukea antaa?

MR: No tukea antaa opintoihin tietenkin oma vastuukouluttaja ja kuin myös sitten kaikki muut kouluttajat, joita siinä sitten on opinnoissa mukana. Sen lisäksi on opinto-ohjaaja, erityisopettaja, myöskin psykologi, kuraattori, terveydenhuollonpalvelut.

HJ: Kaikki käytettävissä sitten?

MR: Kyllä.

HJ: Mutta tässä meidän tarinassa oli kuitenkin onnellinen loppu, eli se työpaikka sieltä sitten tuli ja tutkinto valmistu. Käydään vielä kuuntelemassa, minkälaisia vinkkejä meidän opiskelija antoi muille, vastaavassa tilanteessa oleville.

(Vieraan haastattelu jatkuu)

MR: No mikä sun tilanne on nyt?

O: Niin, no nyt on hyvä tilanne. Kaikki on ihan hyvin. Niin... kaikki on ihan hyvin. Ei siihen oikein mitään muuta sanottavaa ole.

MR: No jos sä mietit sun omaa tilannetta, sun lähtökohtaa, opiskeluja ja niitä aiempia aloitettuja opintoja niin... Minkälaisia vinkkejä sä voisit antaa sellasille henkilöille, joilla saattaa olla sama tilanne, kun sulla on ollut joskus? Voisit sä luoda heihin uskoa siihen, et opiskelu kuitenkin kannattaa?

O: Voisin. Kyl mä pystyisin kannustamaan. Ja mä oon kannustanutkin mun kavereita sun muita, jotka on ollut niinku samas tilanteessa, et tää on hyvä juttu. Ja loppujen lopuksi aika helppoa. Siihen nähden mitä saa.

MR: Sä hienosti sanoit ton, et siihen nähden mitä saa, elikkä aikamoisen kultaisen diplomoin olet sit saanut ja se, et on uusi työ niin valtavan hieno tilanne. Niinku oma henkilökohtainen lottopotti ja voitto.

HJ: Ja tavallaan se, et jos sä jossain kohtaa mietit jopa sitä koulutuksen keskeyttämistä, mut sit kuitenkin jatkoit siit huolimatta niin... Se oli tosi hyvä päätös.

O: Juu... Kyl mä oon ainakin ihan pirun ylpee täst. Ja kyl tää niinku tosi paljon kaikkia ovii avas eri suuntaan. Kyl toi perustutkinto on aika hyvä olla taskus.

(Vieraan haastattelu päättyy)

MR: Me aloitettiin tänään meidän keskustelu näistä hankalista tilanteista ja sit huomattiin tän meidän session aikana tässä, et miten merkittävää on sen ohjauksen saaminen opintojen aikana. Ja mahdollistaa sitten sen, että ihminen pääsee elämässään eteenpäin. Ja kenties pystyy irtautumaan niinku semmosista epäilyistä, mitkä liittyy omiin kykyihin ja taitoihin. Must oli kiva kuulla täs lopussa, että miten niinku tavallaan se opiskelu oli sitten loppujen lopuksi melko helppoakin siihen nähden mitä hän koki sitten saavansa koko sen tutkinnon suorittamisesta ja työllistymisestä.

HJ: Ja tavallaan just se, et voi tulla sellaisena kun on ja saada siihen sitä tarvitsemaansa tukea. Tää oli tosi hieno lopputulema tässä tarinassa tänään.

MR: Niin ja kuka tietää, vaikka sitten opinnot joskus uudestaan vielä kiinnostaisi. Sitähän tämä elämä on, että lisä- ja täydennyskoulusta pitää työssäkin sitten hankkia.

HJ: Just niin. Ja tää oli mun mielestä hieno tarina just se, et nyt hän kertoo hänen kavereilleen, että se opiskelu kannattaa ja se vie siinä elämässä eteenpäin. Ja tavallaan vaikka oli se vaikea tausta, niin sieltä ponnistettiin ja nyt sitten oltiinkin töissä. Et on se mahdollisuus kuitenkin olemassa.

(tunnusmusiikki alkaa)

HJ: Mun täytyy lainata tätä opiskelijan sanaa tähän loppuun, kun hän sano et "nyt kaikki on hyvin". Must se oli niin ihanasti sanottu. Nyt kaikki on hyvin.

HJ: Tässä oli ihka ensimmäinen Puhetta aikuisten oppimisesta -podcast-jakso. Tervetuloa mukaan myös ensi kerralla, silloin aiheena on alanvaihto.